

બાબા દયારામજી નો સંક્ષિપ્ત પરિચય

બાબા દયારામજીનો જન્મ જેઠ સુદ એકમ, વિ. સં 1728 ના દિવસે, જિ. મિંટ ગુમરી, (આજના પાકિસ્તાન)ગામ- કબીર વાલામાં થયો હતો. તેમના પિતા શ્રી કન્હૈયા લાલ એક પ્રતિષ્ઠિત બ્રાહ્મણ હતા.તેમની માતા શ્રીમતિ. રાધાબાઈ ખૂબ ધર્મનિષ્ઠ હતા. તેમના બે મોટા ભાઈ ગોવર્ધનદાસ અને છબીલદાસ હતા. તેમના માતા-પિતા ધાર્મિક વિચારો ધરાવતા હતા. તેમના જન્મ સમયે બ્રાહ્મણો એ મહાપુરુષના લક્ષણો જોઈને જ તેમનું નામકરણ કરી દયારામ નક્કી કર્યું હતું.જન્મ થી જ તે ધાર્મિક વૃત્તિ ધરાવતા હતા. સંસાર ની કોઈ વસ્તુઓમાં તેમની રુચી નહતી. 10 વર્ષની નાની ઉંમરથી જ તેમનો સંસાર પ્રત્યે વૈરાગ્ય હતો. તેમની અંદર નાનપણથી જ અસંખ્ય આધ્યાત્મિક ગુણો જોઈને સંત જન અને પરિવાર જન તેમને બાબા નામથી સંબોધીત કરવા લાગ્યા. 15 વર્ષની કુમળી વયે વેદ, શ્રીમદ ભાગવત, રામાયણ, શ્રીમદ ભાગવત ગિતા સહીત અનેક ધાર્મિક ગ્રંથોનું અધ્યયન કરી લીધું હતું.

તેમને વિશ્વાસ હતો કે, પરમાત્માને પ્રાપ્ત કરવા હોય તો સાચા સદગુરુની પ્રાપ્તિ જરૂરી છે. સદગુરુ એવા હોવા જોઈએ કે, તે પૂર્ણબ્રહ્મની ઓળખાણ કરાવે. જેથી તે સદગુરુની શોધમાં નિકળી પડ્યા. રુષિકેશમાં ત્રણ વર્ષ સુધી ધોર તપશ્ચર્યા કરી પરંતુ પ્રભુ દર્શન

થયા નહીં. પછી પુનઃ સદગુરુની શોધમા પગપાળા નિકળી પડ્યા. મથુરા, કાશી, રામેશ્વર, ગયા, પ્રયાગ વગેરે તિર્થોની યાત્રા કરતા દ્વારિકાપુરી પહોંચ્યા. તેમની તપશ્ચર્યા અને પ્રેમ લક્ષણા ભક્તિથી પ્રસન્ન થઈ વૃન્દાવન બાંકેબિહારી શ્રી કૃષ્ણજી એ તેમને દર્શન આપ્યા અને નિર્દેશ આપ્યો કે, તમે મલકાહાસમાં પરમહંસ દરબારાસિંહના શરણમા પહોંચો. ત્યાં તમને બ્રહ્મજ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થશે.

સને 1763 મા પરમહંસ દરબારાસિંહજી એ તેમની જિજ્ઞાસા જોઈને તેમને તારતમ પ્રદાન કરીને આધ્યાત્મિક દિક્ષા પ્રદાન કરી. તેમના મુખારવિંદથી તારતમ વાણી ચર્યા અને પરમધામની મહિમા તથા નૂરી રંગમહેલનુ ચિત્રણ સાંભળીને બધા આનંદ મઝ્ન થવા લાગ્યા. તેમના મુખારવિંદથી ઉચ્ચરીત બ્રહ્મજ્ઞાનનો પ્રકાશ ચારેય તરફ ફેલાવા લાગ્યો. મલકાહાસમાં એટલાબધા શ્રદ્ધાળુઓ આવવા લાગ્યા કે, ત્યાં એક મોટું તિર્થ સ્થાન બની ગયું. સને 1764 મા સદગુરુ ભાઈ દરબારા સિંહજી બ્રહ્મલીન થઈ ગયા. ત્યારબાદ તે સ્થાનના વિકાસ કરવા માટેની જવાબદારી સંભાળવા તમને આગ્રહ કરવામાં આવ્યો. પરંતુ તમે તે માટે અમર્થતા પ્રગટ કરી. તમારી સલાહથી તપશ્વી સંત ભાઈ જીવનદાસજીને મલકાહાસના વિકાસની જવાબદારી સોંપવામા આવી અને તેમને ગાદી ઉપર બેસાડવામા આવ્યા.

બાબા દયારામ સાહેબ સને 1765 માં પુનઃ પ્રભુ પ્રાપ્તિ યાત્રા પર નિકળી પડ્યા. લાંબી અને કઠિણ પદયાત્રા કરીને તે શ્રી 5

પદમાવતીપુરી ધામ પન્ના પહોંચ્યા. ત્યાં ચોપડા મંદિર પહોંચ્યા અને તે સ્થાનની મહિમા જાણીને એકાંતમાં તપશ્ચર્યામાં તલ્લીન થઈ ગયા. સચ્ચિદાનંદ અક્ષરાતીતે દર્શન પ્રદાન કર્યા અને યાદ કરાવ્યું કે, તમે પરમધામના કેસરબાઈ છો. તમે આ જગતમા ભુલી પડેલી બ્રહ્માત્માઓ ને જાગૃત કરજો. તે 10 વર્ષ સુધી શ્રી પદમાવતીપુરી ધામમા રહ્યા અને મહામતિ શ્રી પ્રાણનાથજીની વિતક અને શ્રી તારતમ સાગરનું ગહન અધ્યયન કર્યું અને શ્રી 5 નવતનપુરી ધામ જામનગર તરફ અગ્રેસર થયા. બાબા દયારામજી મહારાજ વિજાવર, ચિત્રકુટ, કાલપી, રામનગર, આકોટ, ઔરંગાબાદ, ઉજ્જૈન, અનુપ શહેર, દિલ્હી, હરિદ્વાર, મથુરા, મેડતા, અમદાવાદ થઈને મહામંગલપુરી ધામ સુરત પહોંચ્યા. ત્યાંથી અન્ય તિર્થ સ્થાનોના દર્શન કરતા કરતા સને 1803 માં શ્રી 5 નવતનપુરી ધામ પહોંચ્યા. દરેક મંદિરમાં દર્શન કર્યા પછી ખિજડા મંદિર માં તપશ્ચર્યા શરૂ કરી. ત્યાં તમને ફરી અક્ષરાતીત શ્રી કૃષ્ણના દર્શન થયા. તમને એવો સંકેત થયો અને તમે મલકાહાંસ તરફ પ્રયાણ કર્યું.

મલકાહાંસના પવિત્ર સ્થાનના મહંત જીવનદાસજીનું ધામગમન થયું. જીવનદાસજીની અનુપસ્થિતિએ તમને ઉદાસીન કરી દીધાં. મહારાજ પ્રેમદાસજી એ તમને સાંત્વના આપી. સને 1805 માં મહારાજ પ્રેમદાસજી એ પોતાની માયાની લીલાને સમાપ્ત કરી પરમધામ

સિધાવ્યા. બધા એ બાબા દયારામ સાહેબ સમક્ષ સ્થાનની સેવા સંભાળવા વિનંતી કરી. આપે પુનઃ અસમર્થતા પ્રગટ કરી પરમધામની સખી કેસરબાઈ પોતાના સ્વામિની મુખવાણી સમક્ષ નતમસ્તક થઈ. અર્થાત બાબા દયારામ સાહેબે ગાદીનો કાર્યભાર સ્વીકારી લીધો. મિંટ ગુમરી, લાયલપુર જિલ્લા અને ગામે-ગામ સુચના મળતા તરત જ અસંખ્ય સુંદરસાથ બાબા દયારામ સાહેબના દર્શન માટે મલકાહાંસ આવવા લાગ્યા. મિંટગુમરી, લાયલપુર, જિલ્લા અને ગામેગામ સુચના મળતા જ અસંખ્ય સુંદરસાથ બાબા દયારામ સાહેબના દર્શન સાથે શ્રીમુખ વાણી ગાયન કરતા બાબા દયારામ સાહેબનો ગાદિ અભિષેક કરે છે. વિશાળ ભંડારો થાય છે. મલકાહાંસના શ્રી કૃષ્ણ પ્રણામી મંદિર નો મહિમા એટલોબધો વધી ગયો કે, બધા ધર્મોના લોકો પગપાળા ત્યાં દર્શન કરવા આવવા લાગ્યા. રસ્તામાં જ્યાં-જ્યાં તેમને કોઈ કષ્ટ આવતુ ત્યારે તે બધા આપના નામનો જયઘોષ કરતા અને તેમના કષ્ટો દુર થઈ જતા. આ રીતે તમે મહામતિજીના સંદેશ ' સુખ શિતલ કરુ સંસાર ' ને સાકાર કર્યો.

તમામ વર્ગોના લોકો પોત-પોતાની ઈચ્છાઓ ની પૂર્તિ માટે તમારા શરણમા આવવા લાગ્યા. બાબા દયારામ સાહેબ તે યુગના મસિહા ગણાવવા લાગ્યા. 100 વર્ષની ઉંમર પૂર્ણ કર્યા પછી માગસર મહિનામાં વદ શુક્રવાર સને 1828 ના દિવસે આપની લીલાનુ સમાપન કરતા આપે બ્રહ્મ મુહૂર્તમા જીવીત સમાધિ લીધી. આપના

વિયોગમાં સંપૂર્ણ પ્રણામી જગતમા દુઃખની લાગણી વ્યાપી ગઈ.
અશ્રુધારા વહેવા લાગી. બાબા દયારામ સાહેબના પરમ શિષ્ય શ્રી
ગુલાબદાસજી અને વિદ્વાન સંતો એ દુઃખી સુંદરસાથને સાંત્વના આપતા
સમજાવ્યા કે, બાબાજી આપણી નજરોની સામેથી ઓઝલ થયા છે
પરંતુ આપણા હૃદયમા તે સાક્ષાત વિરાજમાન છે. બાબા દયારામ
સાહેબની પવિત્ર સમાધિ પર સુંદરસાથ દ્વારા પ્રાર્થના કરવાથી
તેમની મનોકામના પૂર્ણ થવા લાગી અને આજે પણ પૂર્ણ થઈ રહી
છે. તેમના બ્રહ્મલીન થયા પછી તેમના પરમ શિષ્ય શ્રી
ગુલાબદાસજીને તેમની ગાદી ઉપર આસનસ્થ કરવામા આવ્યા.